

GUDS SYND

MÖRKRETS BARN

MIKAEL MANSÉN

© Mikael Mansén, 2017

Andra upplagan

Utgiven av Miramir Verlag

Utgiven i Sverige i samarbete med Whip Media

Omslagsbild: Christine Sjöström

Grafisk produktion: Anders Nyman

Tryck och distribution: Publit, Malmö, 2017

ISBN 978-91-88579-71-3

Till

Isabell & Alexander

”For in this sleep of death what
dreams may come ...”

William Shakespeare

Emens pojke

DIMMAN LÅG TÄT över kullerstensgatorna och de svarta husen tycktes luta sig ut över de trånga gränderna. Mörka skuggor rörde sig bland gator och gränder. Smutsiga ansikten och kalla ögon på jakt efter pengar.

Stegen ekade hårt mot grändens väggar då Jona skyndade fram. Han var sen och hans morbror skulle skälla på honom. Inte bara för att han var sen, utan även för spelandet och festandet och allt annat Jona gjort som han inte borde göra. Han svepte ut ur gränden och halvsprang mot det stora huset i slutet av gatan. Gaslyktorna tändes just när han kom fram till butiken.

Med en låg svordom hamrade han på dörren. Sekunderna tickade förbi. Han hamrade igen. Det klickade till och dörren öppnades av kusin Marcus.

”Du är sen.”

”Jag vet”, sa Jona med andan i halsen. ”Är han där uppe?”

”Där uppe och dricker snaps så klart. Jag misstänker att han är arg på dig.”

”Så klart han är. När är han inte arg på mig?” mutt-

rade Jona och klämde sig förbi kusinen. Han skyndade sig upp för den slitna trätrappan som ledde upp mot gammelmorbrors rum, där han tog emot affärsbekanta. Där uppe passerade han två dörrar innan han kom fram till kontoret. Den gamla, men vackra dörren var pyntad med uråldriga och magiska skrivtecken från det gamla landet.

Jona trodde inte på magi, inte heller på gud, men tecknen hade alltid intresserat honom. Gammelmorbror trodde på gud och andra makter, så han satte sina symboler överallt i huset. Nere på bänken där kassaapparaten stod, i källartappen. På nästan alla hyllor i butiken fanns någon liten symbol. Gammelmorbror hade till och med låtit brodera in dem i kläderna, hade dem på manschetterna och i form av ett halssmycke som han aldrig tog av sig.

Innan Jona knackade drog han in ett djupt andetag och höll ögonen stängda medan han andades ut. Sedan höjde han handen och knackade, först en gång, sedan en gång till. Som vanligt vägrade gubben att svara på två knackningar och Jona knackade igen.

Gammelmorbror Emen sa något inne i rummet och Jona öppnade dörren. Tillbakalutad i den slitna skinnfåtöljen satt släktens patriark. Han hade en grön stickad kofta, rutiga tygtofflor och avklippta vantar, som han hävdade hjälpte mot reumatismen.

”Gammelmorbror.”

”Jona, sitt!”

Den gamle pekade på den andra skinnfåtöljen och gav samtidigt Jona ett närsynt ögonkast genom de tjocka, runda glasögonen. Jona satte sig slängigt i fåtöljen och betraktade den gamle.

”Jag är här”, sa han och slog ut med händerna.

”Jag ser det.”

”Så vad var det vi skulle tala om?”

”Vi skulle talat för två timmar sedan.”

Jona rev i västfickan och fick upp sitt fickur.

”Det har stannat.”

”Hum.”

Han stoppade ner uret i fickan igen. Emen vred huvudet en aning, så att hans ögon doldes av glasögonens skuggor. Jona log sitt ursäktande leende och lät ögonen bli oskuldsfulla pojkögon. Det där oskyldiga ansiktet som gammelmorbror brukade förlåta med en kindklapp och orden:

”Se till att skärpa dig nu.”

Emens ansikte var dock orörligt och ögonen förblev dolda i skugga.

”Du skulle varit här tidigare. Då jag hade kunnat kompromissa mer”, muttrade den gamle.

”Kompromissa?”

”Du har misskött dig Jona.”

”Jag vet”, sa Jona och skruvade på sig.

”Du sköter inte dina sysslor, inte dina kontakter, du spelar och dricker och håller på med osedliga fruntimmer. Det passar sig inte.”

”Jag vet”, sa Jona med blicken i bordet.

”Men ändå gör du det?”

Jona nickade.

”Inte bara osedliga kvinnor förför du. Du låg med Rebecka Worth”, fortsatte den gamle irriterat.

”Mm”, mumlade Jona och kunde inte låta bli att le.

”Hennes man blev rasande.”

”Jo, men ...”

”Han vill inte göra affärer med oss längre.”

Emen sträckte sig efter sitt glas, fann det tomt och såg uppfordrande på Jona.

”Klarar du av att fylla mitt glas?”

Jona suckade, reste sig, tog glaset och fyllde det från snapsflaskan.

”Varsågod.”

”Härligt att se att du klarar någonting.”

Jona log glädjelöst. Emens ansikte hade inte förändrats. Skuggan hade lämnat ögonen. Men blicken var neutral och svårtolkad.

”Finns det saker att le åt? I så fall, Jona, så får du förklara det för mig. Vad finns det att le åt?”

”Har du bett mig komma hit för att förolämpa mig?”

Den gamle svarade först inte på frågan, istället tog han en klunk ur glaset och harklade sig. Blicken gled över bordet, fastnade på ett av dokumenten. Där vilade han den under ett par ögonblick innan han åter höjde huvudet och såg in i Jonas ögon. Glasögonen gjorde ögonen ohyggligt stora.

”Du har haft det svårt, det vet jag. Din mor dog och din far ... Ja vi vet hur din far var. Som sagt, du har inte haft det lätt.” Den gamle drog efter andan och fortsatte. ”Jag har varit god och tålmodig. Har sett mellan fingrarna på många av de saker du gjort.”

”Ja”, sa Jona lågt och nickade.

”Men inte ens mitt tålamod är ändlöst. Någon gång tar det slut. Så jag finner ingen annan råd, än ...”

Tyngden av skuld fick sällskap av en knut av rädsla. Jona nickade igen. Han öppnade munnen för att säga något. En ursäkt. Att han skulle bättra sig. Men innan orden kommit över läpparna avslutade Emen sin mening.

”Att du får jobba i butiken hädanefter. Inga fler resor. Inga fler kärleksmöten med kunders unga fruar. Inga fler ...”

”Butiken?” avbröt Jona.

”Ja.”

”Men mina kontakter?”

”Marcus tar över dem.”

”Marcus, men han är ju ... Han har just avslutat sina studier. Jag kan mycket mer om allt. Känner alla. Har alla kontakter. Mina kunder ...”

”Jag vet det”, sa den gamle lugnt. ”Men det finns en stor skillnad mellan dig och Marcus. Han har visioner och vill visa mig att han kan. Förstår du Jona? Markus vill allt, men du vill inget. I alla fall inget annat än att festa, spela och vara med gifta fruntimmer.”

”Det är inte sant. Jag har rott flera affärer i hamn. Senast tog jag in ...”

”Jag vet allt det där. Jag vet att du är duktig när du vill. Jag vet att du har ett skarpt sinne och massor med talanger. Problemet, Jona, är att du nästan aldrig visar något av det där.”

”Och om jag bevisar att jag kan skärpa mig?”

En stund satt Emen tyst. Han sträckte sig efter glaset, drack en liten klunk och satte åter ner det på bordet. När gubben harklade sig höll Jona andan.

”Nej. Det har blivit beslutat.”

”Men ...”

”Nej, Jona. Mitt förtroende för dig är förbrukat. Det finns inget du kan göra, annat än att sköta dig. Kom i tid, gör vad du ska, sköt dina plikter. Visa för mig att jag kan lita på dig.”

Jona knöt nävarna under bordet. Ilskan och skammen brände inom honom.

”Hur länge?” frågade han hest.

Den gamle betraktade honom lugnt och såg ner mot snapsglaset, lyfte det och tömde det.

”Tills jag säger till.”

Jona nickade, reste sig och såg ner mot den gamle.

”Kan jag gå?”

”Ja, men se till att infinna dig när butiken öppnar imorgon. Annars hamnar du på lagret.”

Den gamle lutade sig något fram i fåtöljen och stirrade bakom de tjocka glasögonen.

”Jag hoppas att du förstår allvaret?”

”Ja, jag förstår”, svarade Jona.

Han klampade ner för trappen och ut från butiken. Vreden brände inom honom. Han var tvungen att göra något åt den och han gjorde det dumaste han kunde göra. Istället för att gå hem och sova, gick han till krogen, Lejonet, satte sig i sitt vanliga bås och beställde in gin. Han fick sällskap av två vänner. Medan de drack, diskuterade de olika kvinnor, författare och den politiska situationen i Europa. Ett glas blev flera. Kring midnatt fick de också sällskap av två stycken kvinnor. En av dem följde Jona hem.

Vid lunchtid dagen efter öppnade han dörren till butiken. Marcus gav honom en suck och pekade mot trappan som ledde ner mot lagret.

”Jag ...”

”Det är ingen idé”, sa Marcus. ”Han sa att det är din arbetsplats hädanefter. Han menade det.”

Det var en vidrig känsla att kliva ner i den väldiga källaren. Överallt stod gammalt bråte. En del hela saker, en del som behövde lagas. Möbler, kistor och garderober som var fyllda med kläder. Det fanns saker som var uråldriga och saker som var nyare. Allt skulle katalogiseras och märkas. En del skulle sändas iväg och en del skulle bara flyttas till någon annan del av källaren. Fyra enorma rum var det och man hade ställt sakerna så att man rörde sig som i en labyrint. För att kunna se i mörkret hade man med sig en lykta

och den var man tvungen att hela tiden passa på. Eld på lagret skulle betyda en katastrof.

Den första dagen gick bra, också den andra, men efter hand började det kännas som ett fängelse.

Han längtade tillbaka till resorna han tidigare gjort. Framförallt längtade han tillbaka till Paris, med de vilda fria kvinnorna och de galna nätternas fester.

För att slippa källaren arbetade han hårt i en veckas tid. Men eftersom straffet inte tog slut efter den veckan, gick han upp till Emen för att åter fråga hur länge det skulle pågå. Han valde fel dag att komma med sin fråga. Emen hade förlorat en last till sjöss och den hade varit värd en förmögenhet. Det räckte med att Jona visade sig i dörren till kontoret, för att Emen skulle resa sig och ilsket ruska på huvudet.

”Du stannar där nere. Tålamod är en dygd som du borde ha lärt dig för länge sedan!”

Festerna tog inte slut. Inte heller slutade han träffa fallna kvinnor. Såklart fortsatte han att komma försent till arbetet och affärsbekanta gnällde fortfarande över att Emens pojke låg med deras fruar.

Om tiden innan

VECKA EFTER VECKA slet han i källaren. Såriga händer och kliande skinn. Med jämna mellanrum avbröts arbetet av hostattacker på grund av de tjocka lagren med damm. Ju längre han jobbade där nere, desto mer hatade han det. Ofta kom han vid lunchtid, ofta var han bakfull och ibland fortfarande berusad. Marcus sa något om hans pappas alkoholism, men det gjorde Jona bara irriterad. Han fräste att Marcus inte skulle lägga sig i sådant som han inte hade något med att göra.

Han hatade lagret, men vissa dagar, när han var själv där nere och kunde arbeta i sin egen takt, fann han det nästan meditativt. Ofta funderade han på barndomen och sin alkoholiserade far. En man som hade varit snäll då han varit nykter, men en demon som full. Ibland tänkte han också på sin mor Angelica. Hon hade gått hädan då hon skulle ge liv åt Jonas bror, en bror som dog samtidigt som modern. Det var efter det som hans far hade börjat dricka. Först för tröst, sedan allt medan tiden gick av begär. Ofta när han var full, kunde han vara borta i dagar innan han återvände hem. Alltid i sämre skick än gången

innan. I de bleknande minnena innan moderns bortgång var fadern snäll och leende. Senare blev han ett darrande, gulskinnat vrak som pissade och sket ner sig. De blev tvungna att flytta ut från lägenheten och sov hos olika vänner till fadern.

Allt oftare var Jona ute och strök runt tillsammans med gatungar. Han lärde sig hur man stal, gjorde inbrott och vid ett par tillfällen var han med om att råna. Ju värre faderns alkoholism blev, desto mer hårdnade Jona.

När han var elva år bodde de hos en prostituerad som fadern söp tillsammans med. Hon påminde vagt om hans mor och han ville att hon skulle tycka om honom, önskade att hon skulle bry sig. Men trots att han försökte vara snäll och duktig tycktes hon aldrig märka det. Allt hon brydde sig om var gin och opium. Ibland tycktes hon inte ens medveten om att Jona fanns.

En sen eftermiddag knackade gammelmorbror Emen på dörren. I Jonas ögon såg han ut att vara från en annan värld. Det fanns rikedom kring honom. På en av handens fingrar satt en guldring. Det fanns guld i munnen. Bakom de tjocka glasögonen var blicken skarp.

”Jag tar med mig pojken nu”, hade han sagt.

”Aldrig i livet att du tar honom din satans trollkarl”, hade fadern svarat.

”Han är mitt blod och du ger honom inte mycket till framtid.”

Fadern hade knutit nävarna och gjort sig beredd att

slåss. Men Emen hade skakat på huvudet och trängt sig in i rummet. Där hade han stått en stund och tittat på Jona.

”Så lik din mor”, hade han sagt och sedan vänt sig mot fadern. ”Du super ihjäl dig. Pojken kommer stå ensam. Hos mig får han ett hem, en utbildning och en framtid inom företaget.”

Fadern såg fortfarande ut att vilja protestera. Han stirrade med ögonen fulla av vrede. Men Emen plockade upp en flaska gin som han ställde ner på det rangliga köksbordet.

”Du får detta och en likadan flaska varje dag för resten av ditt liv.”

Ögonen hade gått mellan flaskan och Jona, sedan hade fadern slickat sig om läpparna och nickat.

”Mm, det stämmer väl som du säger, att jag inte har mycket att erbjuda”, hade fadern sagt innan han darrande sträckt sig mot flaskan.

Gammelmorbror Emen var en handelsman och hade ett handelshus i London nära Thames street. Mest handlade han med antikviteter från fjärran länder. Men i butiken fanns även möbler, kläder, litteratur, konst, gamla vapen och rustningar. En gång då han blev visad runt fick han veta att det fanns pinaler från alla världens länder i butiken.

Många i släkten jobbade med familjeföretaget. De flesta bodde inte i England, utan hade kontakt med varandra genom brev. I London fanns det ungefär ett dussin släktingar. Alla var de på ett eller annat vis involverade i Emens företag.

Först fick han flytta in till Emens dotter Matilda, hennes man Joseph och deras son Marcus. Där bodde han i två veckor, innan han skickades iväg till en internatskola. Där fick han ta igen mycket missad kunskap.

Han var usel på matematik, fysik och den sortens tänkande, men uppvisade en oerhörd talang för språk, historia, filosofi och allt som var gammalt. Forntida civilisationer och främmande kulturer var något som också intresserade honom.

Men Jona var en drömmare och hade lite för lätt att förlora sig själv i dagdrömmar. I dem reste han gärna genom fjärran och mystiska länder som Indien eller Afrika. Han älskade berättelser om Henry Morton Stanley, John Hanning Speke och andra upptäckare. Han läste om General Gordon och dennes sista strid. Genom dem fann han andra äventyrshistorier om mysticism, ockultism, demoner och gamla gudar.

Drömmarna blev också en flykt från minnen som hade börjat plåga honom. Den söndersupne fadern, modern som han saknade så mycket. Det fanns andra ting han ville glömma. Bilder av sjuka och döende människor han sett då han höll till på gatorna. Den

där gången då han och en vän hade funnit en död flicka med kjolen över midjan och råttor krälände över kroppen. Hur råttorna hade ätit på hennes ögon. När råttorna flydde, hade vännen tagit en pinne och petat i flickans ögonhåla. Jona hade spytt och vännen hade skrattat. Den döda flickan var ett av de värsta minnena, men det fanns fler och väldigt mörka saker som han önskade att han aldrig sett. En grupp skugggestalter som hade kämpat med en kvinna under en bro. Hennes skrik hade följt honom länge. En gång hade han sett en man halsa en flaska brännvin, för att i nästa ögonblick spy blod. Rakt ut i luften och över en kvinna hade han spytt. Hon hade stirrat genom masken av blod och sedan hade hon tagit flaskan ifrån honom och slagit den över hans ansikte. Han i sin tur hade tagit struhtag på henne, vräkt ner henne på gatan och suttit över henne tills hon slutat röra sig.

Ja, dagdrömmarna om fjärran länder förde honom bort från den råa verkligheten. I drömmarna var allt lättare. Striderna var alltid rena och döden var aldrig horribel. Inga män mördade eller våldtog kvinnor, inga råttor åt på flickors ansikten. I drömmarna var det han som bestämde och där lät han inget sådant hända.

Den törstande mannen

DÅ JONA BLIVIT tjugooett avslutade han sina studier. Han hade då införskaffat sig omfattande kunskaper om konst, historia, filosofi och skönlitteratur. Han hade lärt sig franska, tyska och italienska. Dessutom behärskade han en hel del sumeriska, latin, grekiska och hebreiska.

Gammelmorbror Emen hade varit stolt över honom. Till en början fick han vara med vid olika affärsmöten, sköta inventarier och katalogiserande. Snart fick han möta ett par kunder och knyta olika kontakter.

Så mycket litade Emen på honom att, då Emen själv inte kunde åka, så skickade han Jona till Paris för att delta på en världskänd auktion. Han betroddes med stora summor pengar för att införskaffa föremål från auktionen.

”Sådana som du vet är bra, sådana som du känner i magen att de kan vara något. Betala aldrig för mycket. Känner du att det känns fel, så köp dem inte”, hade Emen sagt.

Jona hade lovat att följa instruktionerna till punkt och pricka.

Då han anlände till Paris hade han två veckor på sig att se staden innan auktionen skulle börja. Gammelmorbror Emen hade många affärskontakter i Avignon, La Rochelle och Paris. Så han tyckte att det var bra om Jona fick lära sig lite god, fransk kultur.

Så snart Jona anlände till Paris, tog han in på det hotell som han rekommenderats. Sedan gick han ut för att ta sig en titt på staden. Skillnaden mellan det grå, dimmiga London och det solbelysta Paris var obeskrivlig. Det var som att förflytta sig från dunkel afton till en evig vår. I Paris lyste solen hetare, gatorna kändes renare, folket var öppnare och varmare. När han gick ut från hotellet för att ta en promenad var det som att hela kroppen kändes lättare. Under ett par timmar strosade han runt och betraktade staden. Såg den gigantiska Notre Dame på avstånd och förundrades över storheten. Framåt eftermiddagen satte han sig på en mysig uteservering, drack vin och njöt av att titta på människorna som strömmade förbi. Så olika och samtidigt så lika. Kvinnor i massor, med fria blickar och halsar som lyste vårbleka under mörka eller gyllene lockar. Det fanns en annan hållning hos dem. Något magiskt och mystiskt,

något lockande och förföriskt. Här mötte kvinnorna hans blicka på ett helt annat vis än hemma i London. Här var han inte säker på om det var en prostituerad eller ej.

Då det skymde gick han tillbaka till hotellet, gick två trappor upp, drog av sig kläderna och lade sig. Sängen var inte vad han väntat sig. Den var mycket hårdare än hemmavid. Men han somnade ändå fort, utmattad av dagens intryck.

På morgonen åt han fransk frukost på hotellet, sedan rörde han sig åter ut på stadens gator. Han promenerade längsmed Seines norra strand, ner mot Notre Dame. På andra sidan bron stod han en stund och tog in den väldiga byggnaden, sedan svepte han med blicken och såg, långt bort, en teaters gyllene fasad. Han rörde sig dit, tittade på de vackra planscherna och nickade åt främlingar som gick in och ut.

Senare satte han sig på samma uteservering som dagen innan, beställde middag och lät sig väl smakas. När han stoppade in den sista tuggan i munnen slängde sig en ung, flinande man ner vid bordet och höjde sitt glas till skål.

”Garcia är mitt namn. Halvspanjor och halvitalienare. Har du något emot vår sort?”

Jona skrattade till, skålade och skakade på huvudet.

”Nej, verkligen inte.”

När Jona hade ätit upp beställde de in en flaska rött vin som de delade på. Garcia berättade att han var på resa igenom Europa för att studera gammal arkitektur.

”Men jag har dessvärre fastnat i Paris.”

”Åh, varför?”

”Kvinnorna, kabaréerna, vinet, sången, teatrarna, skönheten, det vilda och vackra.”

Jona skrattade igen och tömde glaset i två djupa klunkar.

”Du förstår mig. Du är ung. Man vill en sak i livet. Man vill leva.”

”Mm ... Sant”, sa Jona och fyllde på bådass glas. ”Men jag vill lära mig saker, se saker, tjäna pengar och bli förmögen.”

”Vill du dö förmögen?”

Jona funderade. Han förstod fällan och skakade på huvudet.

”Njæ. Men om jag får barn någon gång så vill jag att de ska ha mer än vad jag hade.”

”Rätt tänkt ... för vissa människor. Jag tänker dricka ur livets bägare i djupa klunkar”, sa Garcia och drack mer vin.

Medan han åter fyllde glaset frågade han varför Jona var i Paris. Jona berättade om sitt arbete och den stora antikauktionen. Det visade sig att de båda hade samma intressen. Gamla legender, myter, gåtfulla

platser och sagor. Vilket ledde till att de genast fick en grund till spännande samtal och diskussioner. Men Garcia hade vissa kunskaper som Jona inte hade. Han hade rest i norra Afrika och hade bott i Kairo under ett år. Efter det hade han varit i Istanbul och därefter hade han farit igenom Grekland, Ungern och Italien. Där hade han träffat släktingar och lärt sig en del om det italienska köket.

”Får vi tillfälle, så måste jag laga dig en lasagne.”

”En vad?”

”En av de godaste rätter som finns.”

De fyllde på glasen, beställde in en flaska till, skålade och talade vidare. Jona hade många frågor om städerna som Garcia hade gästade och Garcia berättade mer än gärna. Han talade passionerat på ett sätt som gjorde att Jona kände sig besläktad med honom. Samma eld fanns inom honom. Men till skillnad från Garcia hade han aldrig fått leva ut den och nu väcktes en beundran och en längtan inom honom. Han ville vara som Garcia. Han ville resa genom länder, träffa olika människor, dricka viner och älska kvinnor utan att oroa sig för morgondagen.

När mörkret kom tändes gatljusen och allt blev glittrande. Vinet förvandlades till flytande rubin, starkt och gott.

Med breda gester berättade Garcia om Paris nattliv, om de heta kvinnorna som gärna bjöd in en främling i sin famn.

”Här råder det alltid en revolution. De kämpar mot allt. Om någon säger åt dem att vara på ett vis, så kämpar de emot. Friheten är det viktigaste som finns. Så är det ingen annan stans i världen.”

”Menar du att de som vill ... Att de inte är fallna kvinnor?”

Garcia skrattade.

”Jo, det är härligt fallna kvinnor. Fria från religion, fria från förtryck. De tar vad de vill och lämnar inget annat än tömda själar efter sig.”

Jona skrattade. Han förstod inte allt, men han anade.

”Min vän”, sludrade Garcia och stäckte ut sin hand, ”låt mig visa dig Paris om natten.”

På uteserveringen, under den stjärnupplysta sommarhimlen, fattade de varandras händer och Garcia bjöd upp Jona till en underbar men vansinnig dans. Med kroppen fylld av vin och sinnet fyllt av förväntan, fick han se det vilda, otämjda nattlivet.